

A SZŐLŐBEN.

(Ezclótt : „Egy év a szőlőben.”)

Havi folyóirat szőlősgazdák számára.

Megjelenik minden hó 28-án

Előfizetési díj : Egész évre 2 frt.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos :

CSOMOR KÁLMÁN.

A szőlőkölcsönről.

A szőlők felujtására nyujtandó kölcsönök már egész rendben folyósítatnak. Számos kérvényező már eddig megkapta a kért, illetve megszavazott kölcsönt.

A kölcsön kérvényének mintáját már közzétettük, most egyet-mást kívánunk a kölcsön-ügyletről elmondani.

A beadott kérvények az állam közegeinek azután a bank helyi ügynökének adatnak ki ; akik a feltett kérdésekre a választ megadni hivatottak.

Bár a kölcsön a felujtando területre telekkönyvileg bejegyeztetik, s így ez képezi a biztosítékot, mindamelllett a kölcsön megszavazásánál nagy súly fektettetik a kérvényező egyéniségére.

A tett kérdésekben foglaltatik a kérvényező vagyoni helyhelyzete, megbizhatósága és szorgalma. S ha ezekre a válaszok elég kedvezők : *a kölcsön megszavaztatik.*

A kölcsön megszavazása alkalmával megállapittatik az, hogy a terület milyen szőlőfajokkal, fás vagy zöldojtással fog-e beállitatni.

Egy kötelezvény, egy munka tervezet és egy visszafizetési táblázat készittetik el, mely azután a bank által a kérvényezőnek beküldetlk.

A leküldött 3 db okmány a kölcsönkérő által aláíratik, két tanuval előttemeztetik, s ha ez meg van : *a helybeli hatóság által hitelesittetik.*

Az így aláírt s hitelesített okmányok Budapestre az Agrár bankhoz visszaküldendők, mely a kötelezvényt telekkönyvi bekebelezés végett az illetékes bírósághoz átteszi; hol is a bekebelezés ha megtörtént, miről a kölcsönkérő is értesítettik: *a pénz kiadását és felvételét mi sem akadályozza.*

A pénz felvételéhez szükséges, hogy az összegről szóló a kölcsönző által aláírt nyugta, két tanuval előttemezve s szintén hatóságilag hitelesítve legyen.

Ezen nyugta felküldése után a bank a leszámolást azonnal eszközli.

A kölcsönnyerendő összeghez 10⁰/₀-tőli összeg, mint biztosítási alap hozzácsatoltatik; hozzácsatoltatik még az összeg 5 évi kamata és ¹/₂ ⁰/₀-tőli kezelési költsége, s az így megállapított összegről lesz a kötelezvény kiállítva.

A pénz kiutalványozásához szükséges az, hogy a fél a föld fordítását, ojtványok vagy karók beszerzését igazolja. Csak is ezen igazolványok kiállítása után fogja a bank, a kölcsön esedékes részét folyóvá tenni.

Az igazolványt mindig a bank helyi képviselője állítja ki.

Ezek azok, amiket a kölcsönkérőknek tudni nem felesleges.

A zöldojtásról.

A zöldojtásokkal való telepítés egyike a legjobb eljárási módozatnak. Most legutóbb éles harc fejlődött ki a felett, hogy hát melyik jobb: a Czeiner-féle, avagy az újabban hirdetett nyergezéssel eszközölt zöldojtás.

Majdnem hajba kaptak semmiért. *Bizony Isten semmiért!* . . .

Akár hogyan okoskodnak czikkeznek. az ojtás helye később mindig felösmerhető lesz; mint felösmerhető az, a több évtizedes ojtott gyümölcsfáknál.

Ennek daczára gyönyörködünk szép termésében s jövedelmében. Ha a zöldojtás jól összeforrott: az kitünő állandó anyag. Ha hézagosan forrott: rossz eldobandó. Ez az egész dolog lényege.

Hogy azután az egyik a zöldojtást így vagy tetszés szerint készíti, az más kérdés. Én nem azt nézmem ha vevője lennék, hogy miként lett a nemesítés keresztül véve, de azt, hogy jó-e a forradás.

Meg azután egyet néznék meg, azt, hogy hosszú lesz-e a tőke nyaka? más szóval: *az összeforradás és a kihajtott nemes rügy közötti izület hosszú-e?*

A hosszut nem venném meg, nem ültetném el. Azért, mert a tőkének magas nyaka lesz. A magas nyaku tőke pedig előbb-utóbb de elpusztul. Ha pedig azon célból, hogy a fejezete alacsony legyen a vesszőt mélyebben ültetjük: akkor meg a nemes rész hajt állandóan gyökereket. S egyebet sem tehetünk, mint a nemes gyökereket tisztogathatjuk.

Igy is baj, ugy is baj! . . . Szóval *a hosszú nyaku zöldojtás: rossz.*

Valószínűleg ez birta Czeiner Nándor urat arra, hogy az ojtást ne a bütökön, de az izületen eszközölje.

Zölden szoktak: bütökben és izületen ojtani; — szoktak párosítani szintén az izületen. Zölden szoktak ojtani úgy is, hogy a bütököt harántosan elvágják, és a nemes gallyon is hasonló vágást tesznek, s így a kettőt összekötik. Szoktak ojtani fordított nyergezéssel is, sőt némelyek zölden szemzenek is.

Most már az a kérdés, melyik a legczélszerűbb?

A bütökön harántosan elvágni s így ojtani: nem ad nagy sikert. Azért azzal nem érdemes foglalkozni.

A nyergezés majd évek múlva foglalhat helyet a rendszeres munkák között, ha czélszerűnek bizonyul. Azért tehát arról még most: *sem jót, sem rosszat . . .*

A párosítás egyike a legjobb sikerű ojtványoknak, de az eddigi tapasztalatok szerint kevés az eredési százalék. Azért attól tartózkodnak.

A szemzés ha jól vitetik keresztül, legállandóbb tőkét ígér. Csak-hogy ennek készítése július hóra esik; azért arról ráérünk majd idejében beszélgetni.

Eddig a gyakorlatban nagyban csakis két módozat szerepel. Az egyik a bütök-ékojtás vagy mint nevezni szokták: *baranyai zöldojtás*; a másik a Czeiner-féle ojtás, mely szintén ékre eszközöltetik avval a különbséggel, hogy Czeiner a nemes részén az éket az izületen, s nem a bütökön eszközöli.

Azon egyszerű oknál fogva, hogy így a tőke fejezetét a gazda szabályozhatja: *az összes zöldojtási eljárások között és azért is, mert a zöld párosításnál nagyobb sikert ad — a legelőnyösebb.*

Hogy a közönség még is inkább a baranyai-féle zöldojtáshoz folyamodik, oka az, miszerint az nagyobb eredményt ad.

Ezek után az a helyes eljárás, hogy mindazon nemes gallyakat, amelyeknek izülete rövid: *baranyai-féle zöldojtással ojtjuk*; s mindazokat, amelyek hosszú izületűek: *Czeiner-féle izület-ékojtással nemesítsük*

Zölden lehet ojtani: *a rendes helyen elültetett alany vesszőket*. Zölden lehet ojtani: *az iskolába elhelyezett vesszőket*.

Zölden lehet gyökeres ojtásokat is eszközölni úgy, ha a meghagyott szál vesszőket midőn azok kihajtottak, a földre lehúzzuk, és a hajtásokat beojtjuk.

Az ilyen ojtásokat azután ősszel felszedjük; a hajtásoknál elvagdossuk; és akkor kész gyökeres ojtványokat nyerünk.

A zöldojtásoknál szokás volt eddig, nagyobb siker végett az *alanyvesszőket levélzetüktől, hajtásuktól megfosztani*. Bebizonyult az, miszerint ezen eljárással hátráltatva van az alanyvesszők beérése.

A zöldojtásokat szokták raffiával kötni. Ez nem czélszerű, mert a raffia enged, s az ojtvány feltágul: ami a siker hátrányára van.

Szoktak gummi szalaggal is kötni. Ez viszont azért nem czélszerű, mivel a meleg napos időben a gummi szalag szétpattog; s az ojtás megtágul.

Legjobb, legbiztosabb kötés esik pamuttal. Csakhogya pamutkötést, ha az ojtvány megeredt *megkell tágitani*. Különben a vessző vastagodása folytán, a pamut bevágja.

Az ojtást meglehet kezdeni azonnal, mihelyt alkalmas ojtó-galylyal rendelkezünk.

A zöldojtás készítésénél figyelemmel kell lenni arra, hogy minél korábban és minél előbb eszközöztetik a zöldojtás: annál nagyobb a siker, annál jobban beérik, és erősebb ojtványok állanak elő.

Csakhogy figyelemmel kell lenni arra is, mi célra készítettik a zöldojtványt?

Ha helyben szándékoztatik eldönteni: *ugy 50—60 cm. magasan elég ojtani*. Hasonlóképen az eladásra szánt ojtványoknak sem kell hosszabbnak lenni.

Az a szomszéd tőkék pótlására szükséges. Ezt szintén figyelembe kell venni.

Az iskolában levő vesszők ojtását nem szabad magasan eszközölni. Különben az elültetésnél lesz vele baj. Itt egész alatt kell ojtani.

Van még egy módozata a zöldojtványnak, melyet csíra ojtásnak nevezünk.

Ezt ott szokták eszközölni, ahol az ékojtások nem sikerültek, vagy az ojtványok elvesztek és az alany kihajtott.

Itt az ojtást egész alatt a földszínénél eszközöljük, és földdel betakarjuk.

Ez az ojtás azonban csakis június hó végén vagy július hóban szokott előfordulni.

A zöldojtásnál legnagyobb sikert a csemege nemes gallyak adnak. Ezt követik a fehér fajok. Legkevesebb sikert a fekete szőlők, ezek között a nemes kadarka.

Ez az, amit a zöldojtásról most idejében elmondani helyén láttuk.

A gyökeresztetésről.

Az ojtvány szőlők gyökeresztése oly nagy fontosságu, hogy azzal méltó egész önálló cikkben foglalkozni.

A nemesített szőlőtők nemes részeiből, ha a földbe jut: *gyökér tör*

elő. Sőt ezen gyökér legtöbb esetben a kézben eszközölt ojtványoknál még az oskolában előfordul. Azután, ha a kész ojtvány állandó helyére kiültetetik, s ott a nemes gyökerek elhatalmasodnak: *kész a baj* és pedig sokszor oly nagy baj, mely a szőlőtő halálát idézi elő.

Hallottam oly állítást is, hogy felesleges a nemes gyökerek eltávolítása, mert az a föld felületéhez közel esvén: *ott a filloxa nem tartózkodik*, s így ott a hajszálgyökereket tönkre nem teheti.

No hat ez mese beszéd! Sőt arra sem méltó, hogy vele komolyan foglalkozzunk.

Ha az ojtványok rendszeresen nem gyökereztetnek: *akkor a nemes kihajt*, s a tőke arról táplálkozván: *az alany elhanyagoltatik*.

Az elhanyagolás következménye az, *hogy az alany forradása nem erősödik*; az alany vastagodása elmarad. Erre pedig különös gond fordítandó; mert egyébként is egyik főhibája a nemesített tőkének, hogy az alany vastagodása nem tart lépést a nemes rész vastagodásával.

A harmadik hiba az, hogy a tőke a nemes gyökerekről táplálkozván: *az amerikai alany gyökérzete nem fejlődik*. Es végre ez szüli azt, hogy az alany működése mellőztetvén: *a legtöbb esetben megsemmisül*.

Az ojtványok gyökereztetésére különösen az első években kell nagy gondot fordítani.

Aki állandó ojtványszőlőt akar, *azt elhanyagolnia nem szabad*.

A gyökereztetésre legalkalmasabb idő a tavasz, April hó végén, vagy május elején, a már kinyitott és megmetszett szőlő tőke kis kapával körül tisztítandó, és a nemes hajtások eltávolítandók.

Bár ez költségesnek látszik, de még sem az, mert a nemes gyökerek csak ott törnek elő, ahol a nemesítés mélyen a földbe jutott. Ahol a nemesítés a földszínénél van, *ott nincs gyökérzet*.

Egy 1200 □ öles hold ojtvány szőlő gyökereztetésére ha 8—10 frtot számítunk, nagyon elég. Ezen összeggel e tekintetben megtettük gazdai kötelességünket.

Ismétlem, hogy az első években a nemes gyökerek eltávolítása elkerülhetetlen, mert ha ezt az első és második évben elhanyagoljuk, *káros következményei az alany elmaradásában, s a tőke halálában nyilvánul*.

Hogy miként nyilvánulhat ez a tőke halálában, arra egy esetet mondok el.

Az 1891. évben küldöttem Tasnádra néhány ezer darab kadarka ojtványt, s ime tegnap a postán egy csomag érkezik hozzám.

Amint felbontom, benne egy szőlőtőke és egy levél van.

A levél így szól: „A mellékelt ojtványt 1891. évben ültettem el; a harmadik évre kitünően termett s így folytatólag, míg az utóbbi évben kezdett visszaesni; s most már végképen elhalt. Hasonlóképen van több tőkém is. Kérem: *mi okozta a tőke halálát?* miképen kell a többi tőkét kezelni, hogy a betegség és halál be ne következzen? M. K.

A tőkét megtekintettem. Annak egyik hibája azonnal feltűnt. A nemesítés két szemes volt. Kihajtott a felső, kihajtott az alsó szem; s a gazda elfeledte a felső hajtást levágni, s így a tőke fejét az alsó kihaj-

tott szemből képezni; és a tőkét a földhöz közelebb hozni. Az egyik azonnal feltűnő hiba ez volt, s ennek folyománya lett: a tőke *magas nyaka*; melyet pedig lehetőleg mindig kerülni kell.

A tőke gyökérzete nem volt egyenes függélyes állású; mint ahogy egy vas után ültetett tőkének lenni kellett volna; de szarv alakú. Az alak eme rendszertelensége mindjárt a baj okára vezetett. A baj a következő.

Az elültetett ojtvány nem lett a nemes részből elétörött gyökerektől kellőképen az első években megtisztítva. Így a nemes részből elétörött egyik gyökér megmaradt, amelyik azután ferdén sekély köralakban fejlődött.

Később bekövetkezett a nemes gyökér tisztítása. De akkor már a nemes gyökér erősebb volt mint az alany. S a munkás a nemes gyökérrel hívén a szükséges alanyt, a ripária alanyt eltávolította.

S mi lett ekkor a többől? Nem ojtvány többé, *de egyszerűen európai tőke*.

Az európai tőke gyökereit azután megtámadta a filloxera, s így következett be a *tőke halála*.

A gazda azon hiedelenben élt, hogy neki az ojtvány tőkéje veszett el; pedig felette nagy tévedésben volt; mert ez *elveszett tőke nem volt többé ojtvány*.

Most mint írja aggodalmas, mivel több hasonló sorsra jutott tőkét lát szőlőjében.

Felfogásában kezd az ojtvány szőlőjének jövője felett aggodalmaskodni. Kezd különböző föltevéseket megállapítani az ojtvány tőke tartósságát illetőleg. Pedig hát, nagy tévedésben van. És éppen nincs alapos oka más fölött aggodalmaskodni, mint tanulságot szerezni a jövőre, hogy tőkét a nemes részből elétörő gyökerektől tisztítsa meg.

Lehet az is, hogy az alany vesszőt, a ripáriát nem a gyökértisztító vágta el. Lehet, hogy fenésedés folytán rohadt és száradt el.

De bár miként történt, a beküldött tőke a nemesről hajtott gyökérről élt, s így nem ojtvány többé, de európai tőke, melyet a filloxera kényelmesen elpusztíthatott.

A tőkét tanulság végett visszaküldöttem az illetőnek

Sokaknál hasonló esete lehet. Tehát ez szolgáljon tanulságnak.

De van ösmertető jele az ilyen tőkének, melyet a jó gazdának tudni kell.

Ha a tőke azon okból vesz el, hogy annak alanya a fenésedés által tétetik tönkre, *az ilyen a végperczig él, szépen diszlik: — s az elhalás egyszerre következik be*.

Ott azonban ahol a tőke a nemes gyökereiről él, ahol a vad alany vagy el lett vágva, vagy egyéb betegség miatt elhalt: *ott a tőke lassan esik vissza, amily lassan szokott a filloxera pusztítása tért foglalni*.

A tavasz az, mely alkalommal a gazda a tőkájének állapotát szemügyre veheti, s magát a tapasztaltakhoz alkalmazhatja. És el ne feledje, hogy az ojtvány szőlőknek egyik nélkülözhetlen munkája az, hogy az 1—3 éves tőkék megvizsgáltassanak, *és a nemes részekből elétörő gyökerek eltávolíttassanak*.

Az idősebb tőkékben, ha a tőke cseresedik nem tör oly gyorsan a nemes gyökér elé. Ekkor elég ha a metszés alkalmával a munkás egy görbe kést hord magával és ott hol annak szüksége mutatkozik, a tőkét körül tisztítja; ellenben az 1—3 éves tőkét egész az összefordításig kikell tisztítani a földből, s így szigorúan megvizsgálni; és a nemes részekből eltörött gyökereket éles késsel töben eltávolítani.

Levelezés.

T. Uram! Nagyrabecsült soraira azonnal a következőkben válaszolok. Ami az általam gyakorlatba vett zöldajtást illeti, arra nézve voltam bátor felvilágosítás adás végett, az arról irt füzetemet postán megküldeni. -- Ebben lehetőleg röviden a tudni valókat meglehet találni.

Azonban lehetőleg röviden leszek bátor Tekintetességednek az itteni telepítési módozattal; -- amely már itt hosszabb idő óta gyakoroltatik és a legkedvezőbb eredményeket már tényleg bebizonyította — megismertetni.

Elfogadott telepítési módozat itt, a helyben való zöldajtás és helyben való lehantolás, sülyesztés vagy döntés

Röviden válaszolva, ez a következő eljárás szerint történik. Jól fölfordított talajban, az amerikai gally, lehetőleg gyökeres vessző, — rendszeresen úgy mintha már tényleg ojtványokból lenne betelepítendő — el lesz ültetve. Ha gyökeres vesszővel volt beültetve a terület, azon esetre már egy évre reá, zölden annak hajtásait belehet ojtani úgy, hogy legkevesebb 1—2 nemes vesszőt produkálhatunk minden egyes tőkén. — Ezen ojtványok nyáron át ápolva ugyanazon ősz folyamán mint tőke saját helyükre úgy sülyesztetnek — dönteték — le, hogy az már a jövő tőkéjét képezze. Ha esetleg egy tőkén két megeredt ojtvány volna, akkor az egyiket a felhasználatlant levágva, vagy direkt mint olyant ültethetünk el, vagy ha szükség arra nem volna, eladjuk. — Így tehát az ültetvény 1 éves korában legkevesebb 70—80⁰ o-ban benemesítve beleend állítva, amely tőkészek már az ültetéstől számítva 2 esztendő korokban termést produkálnak.

A visszamaradt alanytökéket, a reá következő tavasszal ojtjuk be és őszszel lesülyesztjük.

Ezen eljárás mellett 2—3 éves korban, ültetvényeink tökéletesek; egy tőke sem hiányzik és a legdusabb tenyészetnek örvendnek.

Ezen eljárás a kis gazda előtt nagyon kedvelt, mert ugyszólván az egész műveletet saját maga végzi. Ő ojtja szőlőjét, ő ápolja, és neki a legolcsóbb, legjobb, legtökéletesebb és leghamarább célhoz vezető.

Hogy pedig ezen eljárás minden tekintetben kivihető legyen, minden egyes gazda, ha esetleg míg zöld galylyakkal, az ojtáshoz nem rendelkeznek, azon esetre, kertjében, vagy a szőlő aljában előre beültet sűrűbb iskoláztatási módon, a szükséghez mérten hazai fajta vesszőket, azon fajokból, amelyekből szőlőjét akarja betelepíteni, és ezekről szedi a szükséges ojtógalyait. — A hol tehát ezen eljárást gyakorlatba veszik,

ott a felújítási eljárás nagy akadályokat, — a legnagyobb kontingenset fel-
 ölelő kisgazdának — nem gördit elébe. Zajtalanul megy ez végbe, anélkül
 hogy a külvilággal törődniek; mert hiszen a kis gazdák természete-
 tükénél fogva nem is akarnak a nagy világgal érintkezésbe jutni, hanem
 mindegyik község egy külön szakaszokkal ellátott, és sokszor elkorlátolt
 kis országot képez.

Bármennyire is igyeksenek kis gazdáinkat gondozni és elősegíteni,
 neki azt nem szabad feltűnően észre venni; mert még ő benne van meg
 leginkább, a korlátlan szabadság iránti hajlam; — kivált akkor, ha az ő
 saját területéről van szó.

Kis gazdáknak tehát, tapasztalatuk szerint alapos példaadásra van
 szükség, és pedig olyanra, amelyet ő könnyű szerrel elsajátíthat, és akkor
 ő halad. De a gondnokság alá helyezést nem türi, az ellen kézzel lábbal
 küzd, legyen az bár az ő érdekében a legelőnyösebb.

A magyar kis gazda természetét — mint a közöttük sok évet eltöltve
 — teljesen áttanulmányoztam; így teljes meggyőződésem, hogy a szőlő-
 felújítás terén is, az a természetéből egyhamar nem hagy. — Adjunk tehát
 a kezébe oly eljárást, amelyet ő könnyű szerrel keresztül vihet illetve
 elsajátíthat, megtanulhat és célzott érhet.

Becsés megkeresésére nézetemet, tapasztalataimat a fennebbiekben
 elmondottam.

Melyek után maradtam

a tek. szerkesztő urnak

Beregszász.

tisztelettel

Czeiner Nándor.

Apróságok.

A magas fejezetű tőke gyorsan elpusztul. Előbb a fejlődése esik
 vissza, később beadja a kulcsot.

Most tavasszal vizsgálja meg a gazda szőlőjét; s ahol ilyen ma-
 gas fejezetű tőkét talál: azon segítsen.

A magas fejezetű tőke két eljárásból származik. Egyik, ha az egy
 szemes nemes galylyal eszközölt ojtvány fejezete szabálytalanul magasan
 átlittatik be, vagy ha a nemes gally két szemes volt, és a *felső szem*
nem vágatott le.

Ezen úgy segítünk, hogy az egyszemes nemes galylyal ojtott tőke
 magas fejezetét *levágjuk és földszint ékre beojtjuk.* Vagy a két szemes gally
 felső rügyét levágjuk, s az alsó kihajtott rügyből képezünk egy, a föld-
 hoz közel eső tőkét.

A kétszemre nemesített ojtvány legtöbbször mind a két: *alsó és*
felső rügyből kihajt. Ez esetben, az alsó hajtás készen áll a fejezet
 képzésére. De az sem alteráljon senkit, ha az alsó szem nincs kihajtván.
 A 2—3 éves tőkénél, ha a felső szem elvágatik; az alsó szem legtöbb
 esetben kihajt.

A magas fejezet kikerülése végett a következőket kell megfigyelni:

1-ször Oly talajba, mely a forgatás után meg nem szállott, különösen sima vesszőt ültetni nem tanácsos; mert a föld *leszáll*, a vessző pedig fejezetében *fönmarad*.

Azért tebát csak akkor lehet a fordított földbe ez értelemben nyugodtan ültetni, ha az kora ősszel fordított, s így a tél folyama alatt ideje volt a hantoknak összeesni, összenyomulni.

A gyökeres vessző kevésbé van kitéve a felsorolt bajnak, mert a föld a gyökerekre nehezédvén: a gyökeres vessző a földdel együtt száll alá.

A fordított földben eszközölt ültetésnél figyelemmel kell lenni a fordított föld megszállására. Ha az kevésbé van megszállva: akkor az ültetésnél számolni kell arra, hogy mennyit száll, és a fejezetet ehhez számítva kell megállapítani.

Tehát e tekintetben a sima és gyökeres vesszők között különbség van.

De magas fejezetűvé lehet a tőke akkor is, ha az bujtással rakatik el, s ezen körülményre figyelem nem fordittatik.

Ha a zöld vagy a magasán eszközölt fás ojtvány helyben döntetik el, a fejezet jövőjére nagy figyelemmel kell lenni.

Ha ősszel döntünk: a téli fagy a frissen hántolt földet fölszivja; ez alkalommal a félkarikába hajtott vessző kötelékétől megtágul, fejezetét föllebb tolja.

Ezt megakadályozandó, az eldöntött vesszőt mindig fapeczekkel kell a földben leerősíteni, hogy a megállapított fejezet állandó legyen.

A magas fejezetű vagy is hosszú nyaku tőke gyógyításánál két dologgal kell tisztában lennünk. Először azzal, hogy ha a nyaka levágatik, bármily vastag a nyaka, *azt ékkel sikeresen lehet beojtani*. Legföllebb ha vastag a tőke nyaka: *egy csap helyett kettőt alkalmazunk bele*.

A másik az, hogyha a nemes köt szemes: a *felső szemet egész bátran eltávolíthatjuk, mert egy 2. 3 éves tőkénél az alvó alsó szem legtöbb esetben elétör*

* * *

Sok gazdá bánatosan nézi, hogy a szőlőjében rossz fajú rugó tőkék vannak, vagy pedig az egyenlő fajú szőlők közé más fajú szőlők keveredtek.

De viszont vannak olyanok is, akik egy egész más fajt szeretnének szőlőjükben kertjükben vagy lugasukon látni, mint aminő ojtatott. Okkal-móddal ezen lehet segíteni.

Az ilyen tőkét földszint elfürészeljük, s ékkel mint fönebb mondánk beojtjuk. Ha a tőke nyaka vastag, két éket illesztünk bele.

Az öreg tőke nyakába eszközölt ojtással a következőkép járunk el.

A tőke nyaka körül a földet eltávolítjuk, s a tőke nyakát a föld színétől félujnyi mélyen elfürészeljük.

Az elfürészelt nyakra helyezzük a kést, s azt középen kettéhasítjuk. E célra még alkalmasabb a véső.

A vésőt a hasítás egyik oldalába helyezzük, hogy a hasítás ürege nyitva álljon, s a rendesen vágott hosszukás, *de nem tompa* éket az

oldalba helyezzük; — úgy, hogy az ék háncsa a tőke nyakának háncsával egyenlően álljon.

Ha így benne van, egy kis kalapácsal oly mélyen beveregettjük, amennyire az ék kívánja.

Ha a tőke nyaka nem túl vastag: az ojtással készen vagyunk, legföllebb a repedéseket keményre gyurt agyaggal bekenjük.

Az igaz, hogy a két ékkel több dolog van, de annyival jobb, hogy az oldalon nem tátong az üres seb, s hogy kettő közül az egyik megeredésére biztosabban lehet számítani.

Az így eszközölt ékojtások porhanyós földdel azonnal betakarandók.

Ilyen öreg tőkéből egy ojtó, ha mellette egy segítség van, aki a tőke nyakát kitisztítja, s a kész ojtványt betakarja: *rendes napos idő mellett egy nap beajt 100—120 darabot.*

Egy mellék munkás két ojtóhoz elég. Az ojtó napszámát 1.50 krra, a segéd napszámát 80 krajczárral számítva, kerül egy ojtvány körül 2 krra.

Sokan nagy hibát követnek el az öreg tőkék beajtásánál.

Azzal, hogy az ék belső, az alanyon eszközölt hasítás közepére eső részéhez jobban hozzásimuljon, az ék egyik részét, helyesebben mondva oldalát élesbe menőre vágják, *ugyanezzel sarkantyus éket vágják.*

A rendes ék az, ha a gally mindkét oldaláról egyenlő rész vágatik le; és ha az ék a közepe a bélen végződik.

A rendszertelen ék, amit sokan használnak az idős tőkék ojtásánál az, hogy bár az ék éle, a vessző közepén a völgyön végződik ugyan: *de az oldalak nem egyenlők.*

Az egyik oldala az éknek, mely kívülről marad egész vastagságában meghagyatik, a másik oldala, mely a hasítékba bejut: *élesre vágatik.*

Ez téves eljárás. Az ilyen ék soha sem fekszik az alany száraihoz, de közte ür támad; s ez sokszor örökös is lesz. Azért jobb az, ha a nemes gally mindkét oldalon egyenlő vastag: így legalább ameddig bejut, a többi részhez hozzá szorul.

Ha az ilyen idős tőkébe eszközölt ojtványok megerednek: *bámulatos fejlődést mutatnak.*

Az ilyen ojtást addig lehet eszközölni: míg a hajtások legalább 8—10 cm. hosszúra fejlődtek.

Ha valakinek jaquez szőlője van s már unja, vagy a szemcsétlen koldus szőlőt Jork. Madeirát ültetett s attól szabadulni akar: most az idő hogy tőle megváljon, gyönyörű szőlőtőjei legyenek, és azok szép gyümölcs termésében gyönyörködjenek.

Manapság, midőn a szőlők már teremnek, s direkttermők borai kezdenek az izlésnek nem tetszeni: *az ékojtással a bajon lehet segíteni.*

* * *

Minden évben de különösen a jelen évben tapasztaljuk azt, hogy a szőlővesszők héjai alatt, kisebb nagyobb fekete foltok jelentkeznek.

Sokan azt kérdik: *lehet-e az ilyen vesszőkkel sikeresen ültetni, vagy ojtani?*

A felelet előtt azt kell megtekinteni, hogy a minők a *feketedések* és azok *honnét származnak?*

A feketesedések vagy a héjon vagy a fás részén láthatók.

Ami csak a héjon látható, az *nem nevezhető fenésedésnek*, az nincs feltétlenül káros befolyással a tőke életére; mert a hibás héj elvesztését a természet pótolja.

De ha a fás részben van a feketesedés: *akkor már hiba van a kréta körül.*

A héj megfeketesedése származik egy kis ütéstől, csekély napszurástól, s a peronosporától.

Az ütés és napszurás helyén a héj megbarnul. Ahol a peronospora lerakodik, ott a nedvességet fölszivja; ott szintén feketesedés áll be.

Különösen látszik az a baj a szőlővesszőn: *ha ez ősszel vágatott le*, s télen által a földben volt elhelyezve.

Ezek azonban nem veszélyesek.

Azon feketesedés azonban, amely a fás részben mélyen behatolva van: ez már nagyobb erőbehatásától például jégütéstől származott; az *már használhatlan*. Különben ezen betegségről lapunk mult számában bőven irtunk.

* * *

Sokan azt hiszik, hogy a szőlők ritkán ültetése előnyös. Ezen felfogás egynémelyik szakköszegnél is helyet foglal; pedig hát ez nem áll, a következő okoknál fogva.

A tul ritkán eszközölt ültetés soha sem hoz oly tömött fürtű szőlőket, nem érleli meg a szőlőbogyóját úgy, mint a rendes távolságra ültetett szőlőt, s így a bor szőlőnél csak kárral alkalmazható.

Én a rendes távolságra ültetés alatt, az ojtványoknál 1 méter sor és 1 méter tőke távolságot értek. Ez a távolság álljon a meredékes partos helyeken. Sik helyen felette dus talajban azonban 1.20 c.m. távolságra ültethető.

Tudvalevőleg az amerikai szőlőfajok dusabb gyökérezettel birnak, és ezen tulajdonságok mellett áll az is, hogy gyökereiket a földszinéhez közel terjesztik szét.

Ha most már a sorok meg a tőkék, szerfelett ritkák, úgy hogy a lombzat a napjárással a földet be nem árnyékolja, — s ha a talaj állandóan a nap meleg-sütésének sokszor mondhatni pörkölésének van kitéve, — különösen nagyobb szárazság alkalmával: önként értetődik az ebből származó káros következmény; különösen akkor, midőn a nagy szárazság a kötött talajokban a földet megrepesztí.

De káros még azért is, mert bár nagy szüksége van a fürtnek arra, hogy a nap érintse s így érlelje; de szüksége van arra is, hogy a nap égető melege ellen esetről esetre védve legyen.

A ritka sor és tőke távolságnál ez csekélyen fordul elő; s így a szőlőfürtök héjai nem vékonyulnak meg, teljesen nem érnek be. Az ilyen fürtökre azt szoktuk mondani, *a nap kisütötte.*

* * *

A helyben eszközendő ojtásoknak itt van az ideje, lehet vele foglalkozni május közepéig: csak arra vigyázzunk, hogy a nemes gallyak erősen ki ne hajtsanak. Azért czélszerű azon nemes gallyakat, melyekkel később nemesítünk vagy hideg pinczébe, vagy jégverembe tenni.

A helyben eszközendő ékojtás ellen sokan kikeltek elítélték

A czélből, hogy az ékojtást illetőleg ne csak magamnál, de máshol is tapasztalatokat szerezzek, a napokban elmentem az ékojtás hazájába *Nagy-Marosra*; — s ott azt láttam arról értesítettek és azt tapasztaltam, hogy *10-12 évvel ezelőtt eszközölt ékojtások még máig is gyönyörűen diszlenek*, — s ami *legfőbb, az ékojtást még máig is folytatják*.

Beültetik a fordított területet; a második és harmadik évben a hajtásokat zölden beojtják. A zöld ojtványokat levágják és *eladják: a teljesen megerősödött alanyt pedig beojtják*.

Igy szereznek pénzt, s így telepítenek szőlőt

* * *

Annyi rém dolgokat beszélnek arról, hogy az ojtás alkalmával a metszlapok között némi hibásodás áll be; s ebből kiindulva itélik meg egyik másik ojtási eljárást

Hát nagyon helyes! Sokkal okosabb volna, ha ugy lehetne az ojtást keresztül vinni, hogy annak még a helye sem lenne látható. De hát ha látható: sem lyukad *ki a világ feneké*.

Ha azt figyelembe vesszük, hogy a tőke öregedésével a bélesatornának csak a nyomai láthatók, és a tőke életműködése a tő egyéb részeivel eszközöltetik; — ha figyelembe vesszük, hogy az ojtásnál előforduló kisebb hibák kiforják magukat; — s ha látjuk, hogy az év tizeddel ezelőtt készített ojtványok pompásan diszlenek, — s meg ha azután arra is figyelmet vetünk, hogy az ojtványok száz és több éves tartósága ez ideig még nincs bebizonyítva: egészen bátran ojthatunk akár ékkel, akár párosítva, akár nyelvvel akár a nélkül, s akár fasan akár zölden: *a fő dolog, hogy az ojtvány jól összeforadjon*.

Tehát a helyett, hogy Jeremiás siralmát zengjük a felett, hogy az ojtvány nyelvvel vagy nyelv nélkül eszközöltetett, lássunk a dologhoz. Itt az idő, dolgozzunk jól öntudatosan.

* * *

Az előgyökereztetés igen okos dolog annak is aki ojtani, annak is aki ültetni akarja.

Az előgyökereztetés módozatai már mindenhol ösmertek. Csak arra kell hogy figyelmeztessük olvasóinkat, hogy ha a kiszedett vesszők fiatal gyökérzetét a nap megsüti; vagy a szél megfújja: *sokkal rosszabbul ered mint a sima vessző*.

Azért tehát tanácsos a kiszedés alkalmával nedves mohát készen tartani; s a kiszedett vesszőket a kiültetés folyamatáig benne elhelyezni.

* * *

Megered-e az ültetésem kérdik többen? Pedig hát ezt nem mástól önmagoktól kellene kérdeni.

Ha a vessző ép egészes volt, -- ha a sima vessző ültetés alatt az alsó ízületen fölkaroltatott, -- ha az a lukba helyezés alkalmával porral vagy homokkal betemettetett és ráadásul megis öntöztetett, és végre ha az ültetés után a vessző földdel betakartatott: az ültetés sikert ad. Ha ezek közül valamelyiket felületesen végeztük el: megadjuk az árát.

* * *

Sokan kétségbe esnek, hogy most elkésnek az ültetéssel, vagy hogy a nedves időjárás miatt vesszőjük elromlanak. Ezek megnyugtatóására újból felemlítjük, hogy mi a múlt évben január 18-20-án ültettünk gyökeres ojtványokat és sima vesszőket, s miután jól jártunk el: alig maradt el valami az ültetésből.

De afelett sem essenek kétségbe, ha az ültetendő vesszők barkásodni kezdenek, miért még előnyösebben lehet a megindult vesszőt ültetni, különösen meleg időben. Mert ez esetben a bekezdett életműködés, a beültetés alkalmával tovább folytatódik.

Kérdések és feleletek.

8. **Kérdés.** A ripária szőlővesszők, mily mélyen hatolnak a földbe?

K. T.

Felelet. A Ripária szőlővesszők legfőlebb 1½ méter távolságig bocsájtják gyökereiket. Azonban homoktalajban, mélyebben behatolnak.

9. **Kérdés.** A párosítás készítését most kezdettem. A nemes gally szemei kezdenek bolyhosodni, s ezzel életre kelni. Mivel pedig hosszabb ideig szándékozom párosítást eszközölni. A nemes vesszőket jégverembe helyeztem.

Jó jártam e el?

S ha mégis megindulnának a szemek, meddig lehet velük a párosítást eszközölni?

F. F.

Felelet. Ferde felfogás az, aki attól fél, hogy a nemesítésre felhasználandó nemes gally megindul.

Ha a nemes gally életjelt kezd adni, az ojtás vele biztosabb, mivel látjuk mely szem egészséges.

De ez csak akkor áll, ha az időjárás előhaladt, melegre fordult. S ha a nemesítés után az ojtvány állandó helyére azonnal kiültettedik.

Lehet egész addig ojtani, a meddig a rügyek mintegy pattogás előtt állanak.

Ismétlem, hogy ez esetben azonban a nemesítés után azonnal ki kell rakni az ojtványt. Annyira sietni kell vele, hogy ami az egyik órában készült, már a másik órában ki legyen rakva.

10. **Kérdés.** Magas fás ojtást akarok eszközölni. De az alany hajt, valamint a nemes vesszők is kezdenek erősen duzzadni. Kérem, lehet-e ilyenkor még szál vesszőbe ojtani? S ha igen, párosítva-e, vagy ékkel lesz nagyobb siker?

Dr. G. S.

Felelet. Tőkén levő szál vesszőbe egész addig lehet ojtani, míg a a nemes kelleténél erősebben ki nem hajt. A nemesítés után az elrakásnál, az alanyon előtörött hajtásokat visszacsipjük s nem kitörjük. A visszacsipett hajtás a nedvkeringést egyideig fenntartja, mialatt a forradás beáll; s később lassan elfonnyad, elvesz: a föld megeszi.

Az 1895. évben oly nemes gallyakat rakattam a magas fás nemesítésnél, melyek már részben ki is pattogtak. S az eredmény kitünő lett.

Ez is igazolja, hogy a nemes gallyak nagyobb sikert adnak: ha megvannak indulva.

11. **Kérdés.** Most későn akarok ojtványokat hozatni. De attól tartok, hogy a már megindult szemek leperegnek, s az ojtványok elvesznek.

Mi ebben a tapasztalata a szerk. urnak? G. J.

Felelet. Mindenesetre első kellék az óvatos csomagolás, mely mellett a megindult rügyek még megmenthetők.

De hát végtére, ha lehull, sincs valami nagy baj. Kihajtanak a fiókszemek. És pedig dusabb koronával.

12. **Kérdés.** Az idő előrehaladta mellett midőn a rügyek már kihajtottak, sőt 3-4 levélben is vannak, lehet-e a zöldojtásokat lebuktatni? Ha nem, miként kell azokkal eljárni? Cs. F.

Felelet. A bujtásokat, döntéseket, még a multban is leginkább akkor eszközöltük, midőn a rügyek kihajtottak; s ez így nagyon jó volt. Tehát most is bátran lehet akár május hó első részében bujtásolni, dönteni.

Ha pedig nem rendelkezne idővel, akkor a zöldojtásokat legjobb porba huzni, és esetleg ősszel vagy tavasszal lebuktatni.

Avagy, ha még ez sem lehetne: akkor tessék a karókhöz kötni és megmetszeni. Nyáron át pedig az alany hajtásait letisztítani.

Ez utóbbi azonban a legutolsó esetre alkalmas.

13. **Kérdés.** Szőlőm metszésével elkéstem. Most aggodalmaskodom, mivel azt olvastam: a késői metszés folytán a levelek megsárgulnak és a fejlődés visszaesik. És pedig azért is, mivel ilyenkor a nedv bőven folyik; s az éltető nedv elfolyik. K. A.

Felelet. Mindenesetre jobb, ha előbb metszszük, mintha később, De hát nincsen ám igaza annak, akinek az irását ön olvasta. Mert az erős és jó talajban levő tőke levelei nem lesznek sárgák azért, mivel későn metszett.

Künn a szőlőben.

A nyitással metszéssel eddig készen vagyunk, következik: a zöldojtások elrakása, és a kézben nemesítés.

Ekkorra már kezd a korán nyitott szőlő imitt-amott füvesedni; tanácsos tehát azt végig futni, s kapával kicsapkodni.

Egészen ideje van annak, hogy a karók a szőlőben beveressenek. A helyben ez évben eszközölt ojtványokhoz még most nem verünk karót, mert a forradás, mely most veszi kezdetét megrázkódtatnék.

A karókat ne feledjük el kátránnyal bekenni. E célra legjutányosabban lehet a *Magyar mezőgazdák szövetkezetéhez* Bpestsn fordulni. Ahol is a legolcsóbban beszerezhető.

Egy ezer karó bekátrányozása munkával együtt 1.20—1.40 krba kerül.

Ideje van a zöldojtáshoz előkészülni. Némelyek a bronzkés iránt érdeklődének; de hát az már idejét multa. Akár milyen kés alkalmas, csak jó éle legyen. Ez a földolog! . . .

Nagyon helyesen cselekszik, aki ripária alany tőkéit, melyeket beakar ojtani: megmeddőzi; s egy-egy tőkén nem hagy többet, mint amennyit beojtani szándékozik.

A kevesebb hajtás gyorsabban nő, dusabban fejlődik. S minél előbb ojtjuk: annál nagyobb és biztosabb a siker.

Készüljünk elő a permetezéshez is idejekorán. Taetsuk rendben gépeinket. Ha nincs, szerezzük be idejekorán.

A legjobb permetező még mindig a Vermorel, mely legolcsóbban a „Magyar mező gazdák szövetkezeténél” Budapesten beszerezhető. Ára 21 forint.

Ugyancsak itt tanácsos a rézgáliczot is beszerezni. Métermázsája 30 frt. Tagoknak olcsóbb.

A mult év megtanított bennünket, hogy a szőlők tavaszi permetezése elkerülhetlen.

Most van ideje a szénkénegezésnek is. Azt legkésőbb virágzás előtt kell eszközölni. Szénkéneg beszerzése végett, mindenki a kerületi szőlészeti tanárhoz forduljon. Ott a kellő utbaigazítást megkapja; sőt kívánatra a fecskendezés keresztülvitelére is kap utasítást, még munkást is.

Ha tavaszra a földfogó vermek ki nem tisztogattattak: úgy azokat most már mulhatlanul eszközölni kell. Különben egy zápor a földet elhordja.

Különfélék.

Kértem Ismételten kérjük mindazokat, akiknek lapunk számait eddig megküldöttük, hogy az előfizetési díjat 2 forintot beküldeni sziveskedjenek. Egyben egész tisztelettel kijelentjük, hogy mindazok részére, akik lapunk jelen számát is megtartják, és az előfizetési díjat be nem küldenek: engedelmmükkel a jövő héten azt postai megbizással a postai kiadás hozzá számításával együtt szedjük be. Ezt azért látjuk helyén felemlíteni, nehogy ezen eljárásunk elítéltessék.

Eladó szőlővesszők.

Még van eladó:

Sima nemes kadarka.

Sima Othelló.

Sima Jaquez.

II. oszt. ripária

és vegyes európai fajok, melyek

jutányos árért számíttatnak.

Csomor Kálmánnál.

Hirdetés.

Szőlészeti eszközök.

Párosítás-hoz való hüvelyek, finom aczélból egy szakasz 2 frt 20.
Parafázó gépek szabályozható, dbja 6 frt **Szőlőültetők fűrók**, u. m. 5 hüvelyek átmérője 5 frt, 6 hüvelyek átmérőjű 6 frt, 8 hüvelyek átmérőjű 8 frt. **Kovácsolt metsző olló**, dbja 1 frt. 20. Kisebb metsző olló dbja 1 frt. **Kerti ollók kisebb** dbja 2 frt. 50 kr. **Kerti olló két** késsel fekete csont nyellel, drbja 5 frt. **Kerti ollók pakfon** nyellel két késsel, drbja 4 frt., kisebb kerti ollók, drbja 3 frt. **Szőlőszedő olló** drbja 1 frt 20 kr. **Ojtókések**, minden alakban, u. m. párosításhoz való fanyellel, drbja 80 kr, Ugyanolyan csontnyellel 1 frt. Két késsel fanyellel 80 kr. Két késsel csontnyellel 1 frt. Nagyobb fajta drbja 1 frt. 20 kr, Réz és pakfon belsővel 20 krral drágább. Ojtókés cserélhető pengével, drbja 2 frt. 50 kr. 3 frt. Hozzá való penge dbja 60 kr.

Összes műkéseim a legjobb aczélból készültek ; érettük felelőséget vállalok ; azon nagy kiterjedésű kereslet folytán, melyben az ország különböző részeiből reszesültem, üzletemet úgy rendeztem be, hogy bármily tömeges megrendeléseknek eleget tehetek.

Nagyobb megrendelések árleengedésben részesülnek.

Javításokat eljogadok, gyorsan és jutányoan készítem el.

Gyöngyösön 1897- év.

Blatniczky Imre.

Nyomatott Kovács és Schimmerling könyvnyomdájában Gyöngyösön.